

Sporenmakers

Lerarenhandleiding bij het
beeldende kunstproject voor groep 1 en 2

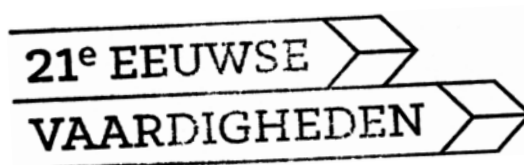
Sporenkunstwerk maken met
huis-tuin-en-keukenspullen

Sporen stempelen met zelfgemaakte stempels

Kleurige verzameling Sporenmakers tekenen

Inhoud

Wat en hoe?	1
Waar gaat dit project over?	2
Poster	3
Alle informatie online	5
Les 1: Samen sporen maken (gastles)	6
Les 2: Sporenstempels	8
Les 3: Een kleurige verzameling Sporenmakers	10
Bijlage: Instructieblad sporenstempels maken	12
Colofon	14

Wat en hoe?

Les	Inhoud	Ruimte	Tijd	Voorbereiding
Les 1: Samen sporen maken (gastles)	Het thema 'sporen' verkennen en samen een sporenkunstwerk maken met huis-tuin-en-keukenspullen.	Klaslokaal	45 minuten	Leg schorten en poetsdoekjes klaar. Maak een grote werktafel vrij. Eventueel kunnen de leerlingen ook op de grond werken. Zorg in dat geval voor voldoende vrij vloeroppervlak. Zet het animatiefilmpje Sporenmakers (2:05 min.) op dkk.kunstgebouw.nl alvast klaar op het digibord (geluid aan).
Les 2: Sporenstempels	Sporenstempels en sporenafdrukken maken met behulp van werk materiaal uit het lespakket.	Klaslokaal	45 minuten	Hang het sporenkunstwerk uit les 1 goed zichtbaar op. Bekijk het instructieblad 'sporenstempels maken' (bijlage of op dkk.kunstgebouw.nl). Maak de tafels leeg en leg de schorten klaar. Leg het werk materiaal uit het lespakket klaar, aangevuld met scharen, verf, papier en kwasten of rollers (of stempelkussens). Zet het animatiefilmpje Sporenmakers (2:05 min.) op dkk.kunstgebouw.nl alvast klaar op het digibord (geluid aan).
Les 3: Een kleurige verzameling Sporenmakers	Zelfbedachte Sporenmakers tekenen die passen bij de sporen uit les 2.	Klaslokaal	45 minuten	Hang de resultaten uit les 2 goed zichtbaar op. Leg vetkrijt en papier klaar. Zet het animatiefilmpje Sporenmakers (2:05 min.) op dkk.kunstgebouw.nl klaar op het digibord (geluid aan).

Waar gaat dit project over?

Materialen

Het lespakket wordt circa drie weken voor de gastles toegezonden aan de school. Het project start met een gastles. Het lespakket blijft eigendom van de school.

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

- De lerarenhandleiding
- Het lespakket met werkmateriaal (stukjes plakfoam en foamboard, verfbeugel met schuimroller)
- Een animatiefilmpje op dkk.kunstgebouw.nl

Sporenmakers

Sporen van koffiekopjes op tafel, autobanden op straat, vogelpootjes in het zand of vette vingers op de ruit. We laten allemaal sporen achter. En wist je dat je met bijna alles om je heen sporen kunt maken?

In *Sporenmakers* ontdekken leerlingen allerhande sporen, door te speuren, maar ook door zelf afdrukken te maken. Huis-tuin-en-keukenspullen worden interessant omdat je er bijzondere figuren mee kunt stempelen. Sporen prikkelen de verbeelding: van wie zijn ze? Hoe ziet het dier eruit dat een streepjesspoor achterlaat? Wie of wat laat driehoekige sporen na?

In de gastles maken de leerlingen gezamenlijk een sporenkunstwerk. Ze experimenteren met materialen en 'gereedschappen' en ontdekken dat ze verrassende vormen en patronen kunnen stempelen. In het lespakket zit werkmateriaal voor les 2. Hiermee maken de leerlingen eigen 'stempels' en sporen. In les 3 bedenken leerlingen welk dier, wezen of ding bij hun zelfgemaakte sporen hoort. Vanuit hun fantasie ontstaat een kleurige verzameling *Sporenmakers*! Bij het project hoort een animatiefilmpje met een lied over sporen dat de leerlingen al snel zullen meezingen.

Dit project kan aansluiten bij:

beeldende kunst, vormsoorten, herhaling, afdrukken maken

meer
online

Log in op dkk.kunstgebouw.nl, ga naar *Sporenmakers* en klik op Lessen.

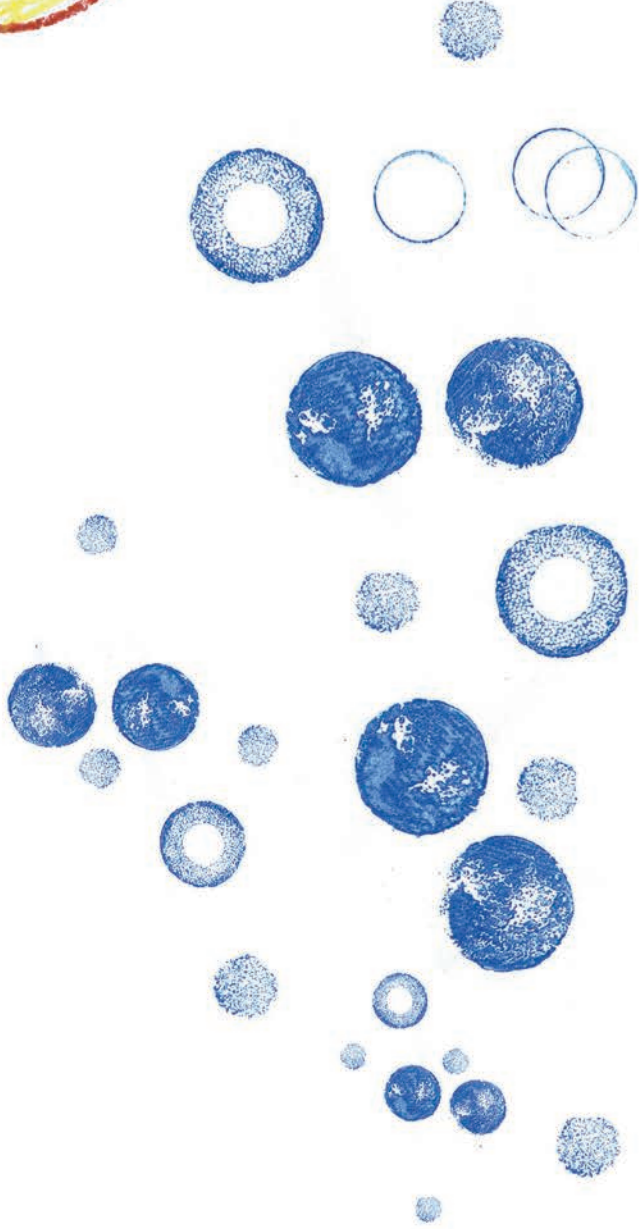

Sporenmakers

Alles wat beweegt maakt sporen!

www.kunstgebouw.nl/doekunst

Alle informatie online

Website

In deze handleiding wordt regelmatig verwezen naar de website Doe|Kunst online. Op deze site vind je alle informatie die je voor jouw lessen bij dit project kunt gebruiken, zoals foto's en filmpjes. Verder kun je via de site het rooster bekijken en het waarderingsformulier invullen. Dit is het adres van de website: <http://dkk.kunstgebouw.nl>

Waar vind ik onze inlogcode?

Jouw inlogcode voor Doe|Kunst online staat op de voorkant van deze handleiding en op de Doe|Kunst-poster die jouw school aan het begin van het schooljaar ontvangen heeft. Heb je vragen over de site neem dan contact op met Kunstgebouw, 015-2154531.

Geef jouw waardering!

Kunstgebouw vindt jouw mening erg belangrijk. Daarom sturen we altijd een waarderingsformulier mee. Je kunt dit formulier ook digitaal invullen op dkk.kunstgebouw.nl. Zo kunnen we het programma beter afstemmen op jouw behoefte en die van de leerlingen.

Les 1

Samen sporen maken

Gastles vakdocent

45 minuten

Lesinhoud

Leerlingen maken in een groepsgesprek kennis met het thema 'sporen'. Ze bekijken het animatiefilmpje over sporen en sporenmakers. Samen maken ze een 'sporenkunstwerk' met huis-tuin-en-keukenspullen. De vakdocent kan naar behoefte aanpassingen in de uitvoering van de les aanbrengeen.

Lesdoel

De leerlingen verkennen het thema 'sporen'. De leerlingen ontdekken dat sporen overal om hen heen zijn en dat ze ook zelf sporen achterlaten. De leerlingen experimenteren met het maken van sporen. De leerlingen leren dat je samen een kunstwerk kunt maken.

Nodig tijdens de les

Digibord

Schorten

Poetsdoekjes

De vakdocent neemt mee

Docentenkoffer met huis-tuin-en-keukenspullen, verfröllers en verfbakjes

Schoolverf (1 kleur)

Groot papier op rol (een demonstratievel en een werkvel)

Vorbereiding op de les

Leg schorten en poetsdoekjes klaar.

Maak een grote werktafel vrij. Eventueel kunnen de leerlingen ook op de grond werken.

Zorg in dat geval voor voldoende vrij vloeroppervlak.

Log in op dkk.kunstgebouw.nl, ga naar *Sporenmakers* en klik op *Lessen*.

Zet het animatiefilmpje (2:05 minuten) alvast klaar op het digibord (geluid aan).

Inleiding: verkennend groepsgesprek

Start een kort verkennend groepsgesprek over het thema 'sporen'. Sporen van koffiekopjes op tafel, autobanden op straat, vogelpootjes in het zand of vette vingers op de ruit. We laten allemaal sporen achter. *Wist je dat je met bijna alles om je heen sporen kunt maken?*

Animatiefilmpje

Bekijk samen met de leerlingen het animatiefilmpje over sporen en sporenmakers. Het bekijken van dit filmpje is een terugkerend element in les 2 en les 3.

Demonstratie

Laat de leerlingen zien hoe je met huis-tuin-en-keukenspullen sporen kunt maken. Rol de meegebrachte objecten in met een dun laagje verf en stempel enkele afdrukken op een demonstratievel. Benoem eventueel al enkele kenmerken van de gemaakte afdrukken.

tip

Zorg dat je niet te 'dik' werkt. Als de roller goed verzadigd is met verf, is een klein beetje verf aanbrengen voldoende. De rollers kunnen eventueel van tevoren worden verzadigd met verf en worden voorverpakt in folie.

Opdracht 1: samen een sporenkunstwerk maken

De leerlingen maken samen op het grote vel papier een sporenkunstwerk. Hierbij experimenteren ze met de afdrukken die de meegebrachte huis-tuin-en-keukenspullen maken zodra ze zijn ingerold met de verfrroller. Stimuleer de leerlingen om verschillende sporen te maken en met verschillende objecten te werken. Zelf experimenteren en onderzoeken staan centraal.

Afronding

Bekijk samen met de leerlingen het gemaakte werk. *Welke sporen kunnen ze ontdekken? Welke vormen zien ze? Zijn er overeenkomsten tussen verschillende sporen te ontdekken? Kunnen ze zien welk object er is gebruikt om een spoor te maken?* Geef het sporenkunstwerk een mooie plek in de klas!

Afsluiting

Sluit de les af door nogmaals samen met de leerlingen het animatiefilmpje te bekijken. Al snel zullen leerlingen het lied kunnen meezingen.

Les 2

Sporenstempels

45 minuten

Lesinhoud

De leerlingen kijken terug op de gastles en bekijken het animatiefilmpje nog een keer. De leerlingen maken sporenstempels met behulp van werkmateriaal uit het lespakket. Vervolgens maken ze afdrucken met hun zelfgemaakte sporenstempels.

Lesdoel

De leerlingen verdiepen zich verder in het thema 'sporen'. De leerlingen leren zelf stempels te maken. De leerlingen experimenteren met hun eigen sporenstempel en ontdekken welk spoor hun stempel achterlaat.

Nodig tijdens de les

Gezamenlijk sporenkunstwerk uit les 1	Scharen
Digibord	Schoolverf
Plakfoam (lespakket)	Verfrollers of kwasten
Foamboard (lespakket)	Eventueel stempelkussens*
Verfbeugel met schuimroller (lespakket)	Papier

* Wanneer de leerlingen gebruik maken van stempelkussens, vervallen de schoolverf, de verfrollers en/of de kwasten als benodigd materiaal.

Vorbereiding op de les

Hang het sporenkunstwerk uit les 1 goed zichtbaar op. Bekijk het instructieblad 'sporenstempels maken' (bijlage of op dkk.kunstgebouw.nl). Maak de tafels leeg en leg de schorten klaar. Leg het werkmateriaal uit het lespakket klaar, aangevuld met scharen, verf, papier en kwasten of rollers (of stempelkussens). Log in op dkk.kunstgebouw.nl, ga naar *Sporenmakers* en klik op Lessen. Zet het animatiefilmpje (2:05 minuten) alvast klaar op het digibord (geluid aan).

Inleiding: terugblik

Blik met de leerlingen terug op de gastles. Verschillende spullen maken verschillende sporen met allerlei verschillende vormen. Kijk nog een keer samen met de leerlingen naar het sporenkunstwerk dat ze in les 1 hebben gemaakt en vraag naar de ontdekkingen die ze hebben gedaan. Laat de leerlingen benoemen wat ze zien.

Vertoon het animatiefilmpje als start van de volgende opdracht.

Opdracht 1: sporenstempels maken

Demonstreer de leerlingen hoe je met plakfoam, een schaar en foamboard een sporenstempel kunt maken. Gebruik hiervoor het instructieblad 'sporenstempels maken' (zie bijlage of dkk.kunstgebouw.nl). Laat de leerlingen daarna zelf een sporenstempel maken.

Het vervolg van de les kan klassikaal plaatsvinden maar bijvoorbeeld ook in tafelgroepjes als onderdeel van een weektaak.

Opdracht 2: spoorafdrukken maken

De leerlingen maken individueel spoorafdrukken op papier met hun eigen sporenstempel. Laat de leerlingen het materiaal verkennen en stimuleer het experiment. Dit kan betekenen dat er meerdere velletjes papier per leerling nodig zijn. Een stempel kan worden ingerold met een verfroller of – als verfrrollers niet voorraadig zijn – dun worden ingesmeerd met een kwast. Wanneer de leerlingen gebruik maken van stempelkussens, vervallen de schoolverf, de verfrrollers en/of de kwasten als benodigd materiaal.

tip

Laat de leerlingen hun sporenstempels uitwisselen. Zo zullen ze de sporen ontdekken die de stempels van andere leerlingen achterlaten.

Afronding

Bekijk samen met de leerlingen het gemaakte werk. Welke verschillende sporen kunnen ze ontdekken? Welke vormen zien ze? Zijn er overeenkomsten tussen verschillende sporen te vinden?

Afsluiting

Sluit de les af door samen met de leerlingen nogmaals het animatiefilmpje te bekijken. Zijn er al leerlingen die het lied kunnen meezingen?

Les 3

Een kleurige verzameling Sporenmakers

45 minuten

Lesinhoud

De leerlingen bedenken en tekenen een Sporenmaker. Dit is het (fantasie)dier, wezen of ding dat past bij de sporen die de leerlingen in les 2 hebben gestempeld. Bij ieder spoor hoort een andere Sporenmaker.

Lesdoel

De leerlingen gebruiken hun fantasie bij het bedenken van een Sporenmaker op basis van hun zelfgemaakte sporen. De leerlingen verbeelden hun idee door de Sporenmaker te tekenen.

Nodig tijdens de les

Digibord

Tekenpapier

Vetkrijt

De spoorafdrukken uit les 2

Vorbereiding op de les

Hang de resultaten uit les 2 goed zichtbaar op. Leg vetkrijt en papier klaar.

Log in op dkk.kunstgebouw.nl, ga naar *Sporenmakers* en klik op *Lessen*.

Zet het animatiefilmpje (2:05 minuten) alvast klaar op het digibord (geluid aan).

Inleiding: terugblik (5 min.)

Blik terug op les 2. Kijk met de leerlingen goed naar de vormen van de verschillende sporen. Welke sporen zijn driehoekig, welke zijn rond? Welke sporen zijn heel netjes, welke sporen zijn wat wilder? Welke zijn groot, welke zijn klein? Bekijk het animatiefilmpje als terugkerend element en als start van de volgende opdracht. *Wie hebben al die sporen in het zand gemaakt?*

Opdracht: teken je Sporenmaker

Welke Sporenmaker past bij het spoor dat je in les 2 hebt gestempeld? Bij grote, ronde sporen past misschien wel een Sporenmaker die lijkt op een olifant of op een nijlpaard, zoals de *Slootslurper* of de *Zandstamper*. Bij kleine sporen waarvan er heel veel op je papier passen, hoort misschien wel een Sporenmaker die wat weg heeft van een muis of een kever, zoals het *Mikmakmonstertje* of de *Krabbelpoot*. De meeste sporen zijn zo bijzonder, dat je er echt zelf een Sporenmaker bij moet bedenken!

Zorg dat de leerlingen hun vel met spoorafdrukken uit les 2 kunnen zien (door het op te hangen of op tafel te leggen). De leerlingen tekenen met vetkrijt hun zelfverzonnen Sporenmaker. Stimuleer hen verschillende kleuren te gebruiken en heel het vel papier te benutten, dus groot te tekenen. *Wat voor poten heeft jouw Sporenmaker? Dik en kort? Lang en dun? Kronkelig of recht? Stekelig of zacht? Heeft 'ie tenen? Hoeveel? Wat voor huid of vacht heeft jouw Sporenmaker? Is 'ie gevaarlijk en sterk, of juist lief en zacht? Kan jouw sporenmaker vliegen, rennen, springen of kronkelen?*

Afronding

Bekijk samen met de leerlingen de verschillende Sporenmakers. *Passen de Sporenmakers bij hun spoor?* Laat de leerlingen vertellen over hun Sporenmaker en laat ze een passende naam bij hun Sporenmaker bedenken.

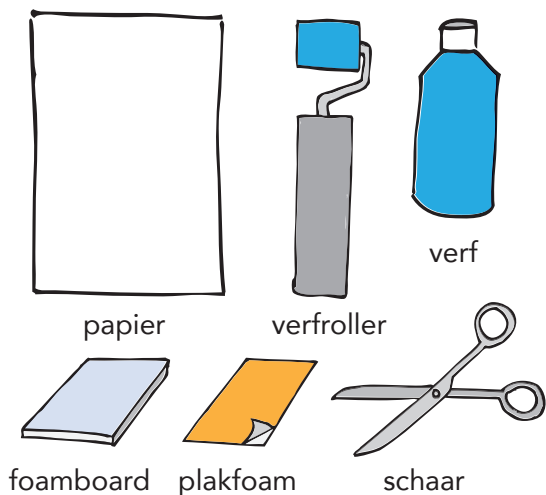
Afsluiting

Sluit de les af door opnieuw samen met de leerlingen het animatiefilmpje over Sporenmakers te bekijken. Nu kan iedereen vast meezingen met het lied!

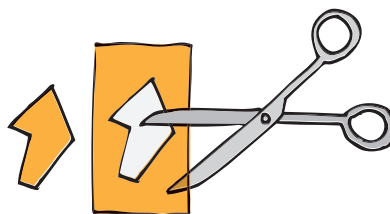
extra

Maak een mooie expositie met alle kunstwerken die de leerlingen gemaakt hebben! Laat de sporen, de sporenstempels en de Sporenmakers zien in een tentoonstelling op school.

Bijlage: Instructieblad sporenstempels maken

Stap 1

Knip met de schaar een vorm uit het plakfoam.

Stap 2

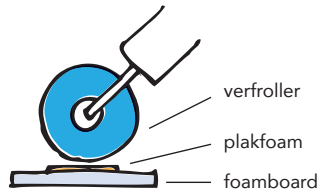
Trek het velletje van het plakfoam, zodat het plakfoam werkt als een sticker.

Stap 3

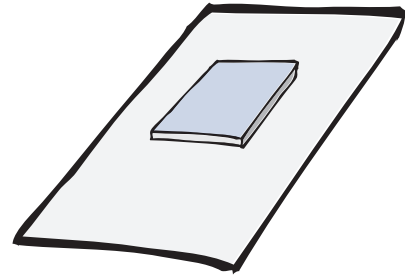
Plak het plakfoam op het foamboard. Je sporenstempel is nu klaar voor gebruik.

Stap 4

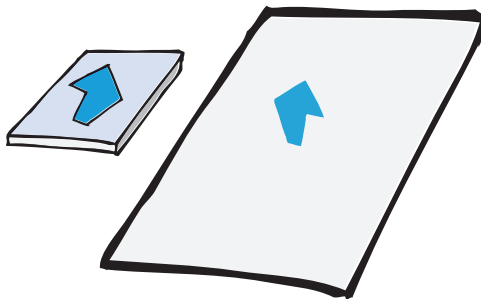
Rol je sporenstempel in met een dun laagje verf.

Stap 5

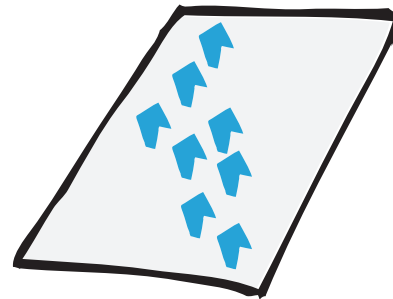
Druk de sporenstempel op het papier, met de geverfde kant naar beneden.

Stap 6

Je hebt een eerste spoorafdruk gemaakt!

Stap 7

Herhaal het stempelen, zodat er spoor ontstaat.

Colofon

Uitgave

Kunstgebouw

Broekmolenweg 20

2289 BE Rijswijk

015 215 4515

www.kunstgebouw.nl

primaironderwijs@kunstgebouw.nl

Samenstelling

Kunstgebouw in samenwerking met Anton Klein

© Kunstgebouw juni 2020 (herziene uitgave)

Dit lesmateriaal is voor Doe|Kunst ontwikkeld door Kunstgebouw, expert in Zuid-Holland voor kunst en cultuur. Niets uit deze lerarenhandleiding mag vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande toestemming van Kunstgebouw.